

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny skarbowy, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo prasowe

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.¹⁾) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. § 1. Jeżeli sprawca osiągnął z popełnienia przestępstwa, chociażby pośrednio, korzyść majątkową niepodlegającą przepadkowi przedmiotów wymienionych w art. 44 § 1 lub 6, sąd orzeka przepadek takiej korzyści. Jeżeli orzeczenie przepadku korzyści majątkowej nie jest możliwe, orzeka się przepadek jej równowartości. Przepadku nie orzeka się w całości lub w części, jeżeli korzyść majątkowa lub jej równowartość podlega zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu podmiotowi.

§ 2. W razie skazania za przestępstwo, z którego popełnienia sprawca osiągnął, chociażby pośrednio, korzyść majątkową znacznej wartości, uważa się, że mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakiegokolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu, do chwili

wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, stanowi korzyść majątkową uzyskaną z popełnienia przestępstwa, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba wykaże legalność pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia.

- § 3. W razie skazania za przestępstwo o charakterze terrorystycznym albo przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica nie jest niższa niż 5 lat, i popełnione w zorganizowanej grupie albo związku, mającym na celu popełnienie przestępstwa, sąd orzeka przepadek mienia, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba wykaże legalność pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia. Przepadku nie orzeka się w odniesieniu do składników mienia podlegających zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu podmiotowi.
- § 4. Przepisy § 2 i 3 stosuje się także do mienia, które weszło w skład małżeńskiej wspólności majątkowej.
- § 5. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują na duże prawdopodobieństwo, że mienie stanowiące korzyść majątkową podlegającą przepadkowi zgodnie z § 1 i 2 zostało przeniesione faktycznie lub pod jakimkolwiek tytułem prawnym na osobę fizyczną, prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości

prawnej, uważa się, że mienie to należy do sprawcy, chyba że ta osoba lub jednostka organizacyjna nie wiedziała i wykaże, że nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że mienie to stanowiło korzyść majątkową pochodzącą, chociażby pośrednio, z przestępstwa.

- § 6. Osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, która nabyła mienie stanowiące korzyść majątkową podlegającą przepadkowi zgodnie z § 1 i 2, chociażby następnie mieniem tym rozporządziła dalej, odpowiada solidarnie wraz ze sprawcą całym swoim majątkiem za zwrot korzyści majątkowej lub jej równowartości Skarbowi Państwa, chyba że ta osoba lub jednostka organizacyjna nie wiedziała i wykaże, że nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że mienie to stanowiło korzyść majątkową, pochodzącą, chociażby pośrednio, z przestępstwa, a także wykaże, że nabyła je odpłatnie. Odpowiedzialność osoby fizycznej, prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, która nabyła mienie stanowiące korzyść majątkową podlegającą przepadkowi zgodnie z § 1 i 2, jest ograniczona do wartości nabytego mienia. Osoba ta lub jednostka organizacyjna nie jest jednak odpowiedzialna, jeżeli nabyła mienie od osoby, która nie ponosi odpowiedzialności za zwrot korzyści majątkowej, chyba że wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć, że nabywane mienie stanowiło

korzyść majątkową pochodzącą z przestępstwa.

- § 7. Przepis § 6 stosuje się odpowiednio do zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi.
- § 8. Uważa się, że osoba fizyczna, która jest osobą najbliższą dla sprawcy, wie, że mienie stanowi korzyść majątkową pochodzącą z przestępstwa, a w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, jeżeli sprawca lub osoba mu najbliższa wchodziła w skład organów osoby prawnej albo była uprawniona do kierowania lub reprezentowania jednostki organizacyjnej w chwili nabycia.
- § 9. Przepisy § 5-7 stosuje się odpowiednio do przypadku mienia, o którym mowa w § 3, wyłącznie w odniesieniu do mienia, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa lub po jego popełnieniu, do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku.
- § 10. Przepadkowi, o którym mowa w § 1 i 2, podlegają także wszelkie przychody, jakie sprawca lub inny podmiot czerpał z uzyskanej, chociażby pośrednio, korzyści majątkowej.
- § 11. W razie współwłasności orzeka się przepadek udziału należącego do sprawcy lub jego równowartości. Jeżeli korzyść lub mienie, o których mowa w § 1-3, są włączone do

majątku wspólnego małżonków, orzeka się przepadek tej korzyści lub tego mienia w całości.

- § 12. Domniemania, o których mowa w § 2, 5 i 8, stosuje się także przy dokonaniu zabezpieczenia przewidzianego w art. 291 i 291a Kodeksu postępowania karnego oraz przy egzekucji przypadku korzyści majątkowej i przypadku mienia.
- § 13. Sprawca lub inna osoba zainteresowana, o których mowa w § 2 i 3, oraz osoba lub jednostka organizacyjna, o których mowa w § 5 i 8, może wystąpić przeciwko Skarbowi Państwa z powództwem o obalenie domniemań określonych w tych przepisach lub z powództwem o ustalenie legalności pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia.
- § 14. Objęte przypadkiem mienie przechodzi na własność Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się wyroku. W przypadku wniesienia powództwa, o którym mowa w § 13, przed uprawomocnieniem się wyroku orzekającego przepadek, przejście na własność Skarbu Państwa mienia objętego przypadkiem nie może nastąpić do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia tego powództwa.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. § 1. Jeżeli sprawca osiągnął z popełnienia przestępstwa skarbowego, chociażby pośrednio, korzyść majątkową niepodlegającą przypadkowi przedmiotów określonych w art. 29 pkt 1 lub 4, sąd orzeka środek karny przypadku tej korzyści. W razie niemożności orzeczenia środka karnego przypadku korzyści majątkowej orzeka się środek karny ściągnięcia jej równowartości pieniężnej. Środka karnego przypadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej nie orzeka się w całości lub w części, jeżeli korzyść majątkowa lub jej równowartość pieniężna podlega zwrotowi innemu uprawnionemu podmiotowi.

§ 2. W razie skazania za przestępstwo skarbowe, z którego popełnienia sprawca osiągnął, chociażby pośrednio, korzyść majątkową dużej wartości, uważa się, że mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa skarbowego lub po jego popełnieniu, do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, stanowi korzyść majątkową uzyskaną z popełnienia przestępstwa skarbowego, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba wykaże legalność pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia.

- § 3. W razie skazania za przestępstwo skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica nie jest niższa niż 5 lat, i popełnione w zorganizowanej grupie albo związku, mającym na celu popełnienie przestępstwa skarbowego, sąd orzeka przepadek mienia, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba wykaże legalność pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia. Przepadku nie orzeka się w odniesieniu do składników mienia podlegających zwrotowi innemu uprawnionemu podmiotowi.
- § 4. Przepisy § 2 i 3 stosuje się także do mienia, które weszło w skład małżeńskiej wspólności majątkowej.
- § 5. Jeżeli okoliczności sprawy wskazują na duże prawdopodobieństwo, że mienie stanowiące korzyść majątkową podlegającą przepadkowi zgodnie z § 1 i 2 zostało przeniesione faktycznie lub pod jakimkolwiek tytułem prawnym na osobę fizyczną, prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, uważa się, że mienie to należy do sprawcy, chyba że ta osoba lub jednostka organizacyjna nie wiedziała i wykaże, że nawet przy dołożeniu należytej staranności

nie mogła się dowiedzieć, że mienie to stanowiło korzyść majątkową pochodzącą, chociażby pośrednio, z przestępstwa.

- § 6. Osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, która nabyła mienie stanowiące korzyść majątkową podlegającą przepadkowi zgodnie z § 1 i 2, chociażby następnie mieniem tym rozporządziła dalej, odpowiada solidarnie wraz ze sprawcą całym swoim majątkiem za zwrot korzyści majątkowej lub jej równowartości Skarbowi Państwa, chyba że ta osoba lub jednostka organizacyjna nie wiedziała i wykaże, że nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że mienie to stanowiło korzyść majątkową, pochodzącą, chociażby pośrednio, z przestępstwa, a także wykaże, że nabyła je odpłatnie. Odpowiedzialność osoby fizycznej, prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, która nabyła mienie stanowiące korzyść majątkową podlegającą przepadkowi zgodnie z § 1 i 2, ograniczona jest do wartości nabytego mienia. Osoba ta lub jednostka organizacyjna nie jest jednak odpowiedzialna, jeżeli nabyła mienie od osoby, która nie ponosi odpowiedzialności za zwrot korzyści majątkowej, chyba że wiedziała lub z łatwością mogła się dowiedzieć, że nabywane mienie stanowiło korzyść majątkową pochodzącą z przestępstwa.

- § 7. Przepis § 6 stosuje się odpowiednio do zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi.
- § 8. Uważa się, że osoba fizyczna, która jest osobą najbliższą dla sprawcy, wie, że mienie stanowi korzyść majątkową pochodzącą z przestępstwa skarbowego, a w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, jeżeli sprawca lub osoba mu najbliższa wchodziła w skład organów osoby prawnej albo była uprawniona do kierowania lub reprezentowania tej jednostki organizacyjnej w chwili nabycia.
- § 9. Przepisy § 5-7 stosuje się odpowiednio do przypadku mienia, o którym mowa w § 3, wyłącznie w odniesieniu do mienia, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w czasie popełnienia przestępstwa skarbowego lub po jego popełnieniu, do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku.
- § 10. Przepadkowi, o którym mowa w § 1 i 2, podlegają także wszelkie przychody, jakie sprawca lub inny podmiot czerpał z uzyskanej, chociażby pośrednio, korzyści majątkowej.
- § 11. W razie współwłasności orzeka się przepadek udziału należącego do sprawcy lub jego równowartości. Jeżeli korzyść lub

mienie, o których mowa w § 1-3, są włączone do majątku wspólnego małżonków, orzeka się przepadek tej korzyści lub tego mienia w całości.

§ 12. Domniemania, o których mowa w § 2, 5 i 8, stosuje się także przy dokonaniu zabezpieczenia przewidzianego w art. 131 i 131a oraz przy egzekucji przepadku korzyści majątkowej i przepadku mienia.

§ 13. Sprawca lub inna osoba zainteresowana, o których mowa w § 2 i 3, oraz osoba lub jednostka organizacyjna, o których mowa w § 5 i 8, może wystąpić przeciwko Skarbowi Państwa z powództwem o obalenie domniemań określonych w tych przepisach lub z powództwem o ustalenie legalności pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia.

§ 14. Objęte przepadkiem mienie przechodzi na własność Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się wyroku. W przypadku wniesienia powództwa, o którym mowa w § 13, przed uprawomocnieniem się wyroku orzekającego przepadek, przejście na własność Skarbu Państwa mienia objętego przepadkiem nie może nastąpić do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia tego powództwa.”;

2) w art. 131 po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Zabezpieczenie roszczenia o zwrot podlegającej przypadkowi korzyści majątkowej lub jej równowartości może z urzędu nastąpić na mieniu osoby lub jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 33 § 6.”;

3) po art. 131 dodaje się art. 131a w brzmieniu:

„Art. 131a. Niezależnie od zabezpieczenia przewidzianego w art. 131, w przypadku popełnienia czynu zabronionego, o którym mowa w art. 33 § 3, z urzędu następuje zabezpieczenie na mieniu, które może podlegać przypadkowi.”;

4) art. 132 otrzymuje brzmienie:

„Art. 132. Zabezpieczenie, o którym mowa w art. 131, upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: przepadek przedmiotów lub ściągnięcie ich równowartości pieniężnej, środek karny przypadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej. Zabezpieczenie należności publicznoprawnej upada, jeżeli w ciągu 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie nie zostanie wszczęta egzekucja dla ściągnięcia tych należności. Zabezpieczenie, o którym mowa w art. 131a, upada, gdy powództwo o zwrot korzyści majątkowej lub jej równowartości nie zostanie wytoczone przed upływem 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.”;

- 5) dotychczasowy art. 132a otrzymuje oznaczenie „art. 132b”;
- 6) po art. 132 dodaje się art. 132a w brzmieniu:

„Art. 132a. Zabezpieczenie, o którym mowa w art. 131a, nie upada w przypadku umorzenia postępowania z powodu niewykrycia sprawcy, jego śmierci, niepoczytalności w chwili czynu albo przedawnienia karalności, a także w przypadku zawieszenia postępowania w sprawie, w której nie można ująć oskarżonego, chyba że osoba zainteresowana wykaże legalność pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia; po upływie 3 lat od prawomocnego umorzenia lub zawieszenia postępowania zabezpieczone mienie przechodzi na własność Skarbu Państwa. O przejściu własności orzeka sąd na wniosek prokuratora. Przepisy o likwidacji niepodjętych depozytów stosuje się odpowiednio.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 291 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Zabezpieczenie roszczenia o zwrot podlegającej przypadkowi korzyści majątkowej lub jej równowartości może z urzędu nastąpić na mieniu osoby lub jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 45 § 6 Kodeksu karnego.”;

2) po art. 291 dodaje się art. 291a w brzmieniu:

„Art. 291a. Niezależnie od zabezpieczenia przewidzianego w art. 291, w przypadku popełnienia czynu zabronionego, o którym mowa w art. 45 § 3 Kodeksu karnego, z urzędu następuje zabezpieczenie na mieniu, które może podlegać przepadkowi.”;

3) w art. 294:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zabezpieczenie upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: grzywna, przepadek, nawiazka, świadczenie pieniężne lub nie zostanie nałożony obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę ani nie zostaną zasądzone roszczenia o naprawienie szkody, a powództwo o te roszczenia albo powództwo o zwrot podlegającej przepadkowi korzyści majątkowej lub jej równowartości, o której mowa w art. 45 § 6 Kodeksu karnego, nie zostanie wytoczone przed upływem 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.”;

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Zabezpieczenie, o którym mowa w art. 291a, nie upada w przypadku umorzenia postępowania z powodu niewykrycia sprawcy, jego śmierci, niepoczytalności w chwili czynu albo przedawnienia karalności, a także w przypadku zawieszenia postępowania w sprawie, w której nie można ująć oskarżonego, chyba że osoba

zainteresowana wykaże legalność pochodzenia mienia i środków służących do jego nabycia; po upływie 3 lat od prawomocnego umorzenia lub zawieszenia postępowania zabezpieczone mienie przechodzi na własność Skarbu Państwa. O przejściu własności orzeka sąd na wniosek prokuratora. Przepisy o likwidacji niepodjętych depozytów stosuje się odpowiednio.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 29a § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Osoba fizyczna, w stosunku do której działa domniemanie ustanowione w art. 45 § 5 Kodeksu karnego lub w art. 33 § 5 Kodeksu karnego skarbowego, może wnosić o wyłączenie z jego zakresu przedmiotów majątkowych, których łączna wartość według oszacowania organu egzekucyjnego nie przekracza przeciętnego sześciomiesięcznego dochodu tej osoby; wniosek o wyłączenie zgłasza się do tego organu.”;

2) art. 29b § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pozew przeciwko Skarbowi Państwa zgodnie z art. 45 § 13 Kodeksu karnego lub z art. 33 § 13 Kodeksu karnego skarbowego jest tymczasowo wolny od opłat sądowych, a w razie oddalenia powództwa powód jest obowiązany uiścić opłaty na zasadach ogólnych.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.⁴⁾) art. 37a otrzymuje brzmienie:

„Art. 37a. W razie skazania za przestępstwo popełnione przez opublikowanie materiału prasowego, sąd może orzec przepadek materiału prasowego i nośnika informacji służącego do wytworzenia tego materiału, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy.”.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648 oraz z 2007 r. Nr 89, poz. 589.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648 oraz z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664 i Nr 112, poz. 766.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 90, poz. 999, z 2001 r. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 111, poz. 1181, z 2005 r. Nr 39, poz. 377 oraz z 2007 r. Nr 89, poz. 590.